

NOVEMBAR , 2016.

BILTEN

Republika Srbija
Ministarstvo poljoprivrede i
zaštite životne sredine

Sektor za ruralni razvoj www.psss.rs

Cene voća i povrća na kvantaškim i zelenim pijacama

Cene žive stoke na stočnim pijacama u Srbiji

Cene žitarica i stočne hrane u Srbiji

Agroekološki uslovi za gajenje maline

Ishrana krava posle teljenja

Značaj jesenje-zimskog oranja i zatvaranja brazde

Plodored u ratarskoj proizvodnji

Objavite ponudu svojih poljoprivrednih proizvoda

**Tehnički urednik
Valentina Aleksić,
dipl.ing.**

**IZDAVAČ:
POLJOPRIVREDNA
STRUČNA I
SAVETODAVNA SLUŽBA
“POLJOSERVIS” D.O.O.
KNJAŽEVAC**

**Knjaza Miloša 75
19350 Knjaževac
tel.019/730-888**

E-mail:

S a d r Ź a j

Naslovi /autori	Strana
1. Agroekološki uslovi za gajenje maline- Sanja Čokojević	1-2
2. Ishrana krava posle teljenja- Nedeljko Pipović	2-5
3. Značaj jesenje-zimskog oranja i zatvaranja brazde-Srđan Cvetković	5-6
4. Plodored u ratarskoj proizvodnji –Valentina Aleksić	6-8
5. Imovina zadruge– Dragan Kolčić	8
6. Agroponuda / STIPS	11-15

Tiraž: 150 primeraka

Agroekološki uslovi za gajenje maline

Malina je višegodišnja žbunasta listopadna biljka cvetnica. Kao takva malina sadrži vegetativne i fruktifikacione organe. Vegetativni organi služe održavanju života jedinke i diferencirani su na koren, stablo, list. Fruktifikacioni organi ili organi za razmnožavanje omogućuju opstanak vrste. Tu spadaju cvet, seme i plod. Ona je biljka kojoj za normalan rast i razvoj treba dosta svetlosti i vlage i ne treba je gajiti kao podkulturu u zasadima. Malina ne podnosi podneblja sa visokim letnjim temperaturama. Ona najbolje uspeva u oblasti sa prohladnim letom i zimama koje nisu suviše oštre. Dvorodne-remontantne sorte maline su osetljivije prema niskim temperaturama nego jednorodne. U hladnim krajevima vrhovi nedozrelih izdanaka izmrzavaju. U našim malinarskim područjima malina počinje da cveta u drugoj dekadi maja, a cvetanje traje 20-30 dana u zavisnosti od sorte i meteoroloških prilika, što nije slučaj sa našim krajem gde vegetacija zavisno od nadmorske visine kasni i do petnaest dana u odnosu na ostale krajeve. Razlika u cvetanju između ranih i poznih sorti iznosi 6-10 dana.

Temperatura je veoma važan činilac koji određuje raspored biljaka maline na zemljinoj površini. U odsustvu snega izdanci maline mogu da izmrznu na temperaturi od -18 do -26 °C, što zavisi od sorte i njenog fiziološkog stanja. Korenov sistem maline izmrzava na temperaturi zemljišta -12 do -14 °C, naročito kad nije zaštićen snegom. Kolebljive temperature u proleće mogu da pričine značajne štete izdancima. Naročito ako se smenjuju temperature iznad 6 °C i -7 °C. Malina ne podnosi podneblja sa visokim letnjim temperaturama. Glavni proizvodni rejoni maline nalaze se u semihumidnim i humidnim krajevima gde godišnja suma padavina prelazi 800 mm taloga, a vlaga je pravilno raspoređena u toku vegetacionog perioda. Malina ne podnosi sušu. Pri nedovoljnim količinama vlage u zemljištu i vazduhu smanjuju se prinosi i smanjuje se kvalitet plodova, koren slabo raste a broj izdanaka i njihova bujnost se smanjuju. Malinjak se proređuje a prinosi su mali.

Malina dobro uspeva na propustljivim zemljištima s visokim vodenim kapacitetom, posebno ako se malinjak nalazi u blizini šuma, koje pružaju svežinu, povoljnu vlažnost i strujanje vazduha. Na suviše vlažnom zemljištu malina slabo raste a na zabarenom ugine. Podzemna voda ne sme da bude bliža površini više od 1 m. Malinu treba štiti od hladnih, suvih i olujnih vetrova. Olujni vetrovi mogu da polome izdanke maline a naročito duge rodne grančice pred berbu i u toku berbe. Blagi povetarci su korisni za malinu, jer sprečavaju ili otrežavaju pojavu gljivičnih bolesti, naročito kod remontantnih sorata gde je otežana zaštita zbog neujednačenog sazrevanja plodova (berba se obavlja od sredine Jula do kasnih oktobarskih dana). Malina je biljka koja za uspevanje zahteva dosta svetlosti i vlage. Na severu kulturne sorte maline uspevaju na osunčanim južnim položajima dok u južnim krajevima pretežno se gaje na severnim ekspozicijama. Daje dobre rezultate ako se gaji po sistemu žive ograde, jer joj tada stoji na raspolaganju dovoljna količina svetlosti. Malina teško podnosi jaču zasenu. Za malinu su povoljna rastresita, propustljiva i slabo kisela zemljišta, bogata organskim materijama, koja mogu da prime i zadrže dovoljne količine vlage u toku sušnog perioda vegetacije. Malina ne podnosi laka, suva, krečna i peskovita šemljišta, a ni teška i zbijena zemljišta sa visokim nivoom podzemne vode. Za gajenje maline najpodesnije su gajnjače, blago otpozoljene gajnjače i aluvijumi. Teške smonice i teški podzoli nisu pogodni za malinu. Na krečnim zemljištima često se pojavljuje nedostatak gvožđa i magnezijuma, što dovodi do hloroze lišća i otežane fotosinteze. Malina najbolje rađa na visoko propustljivim zemljištima (peskovitoj ili muljevitoj ilovači) koja sadrže visok stepen organske materije (>3%) i čija se kiselost (pH) kreće između 5,5 – 6,5. Kod težih, manje propustljivih zemljišta povećana je mogućnost pojave oboljenja korena, mada se ona mogu do izvesnog stepena ublažiti izborom otpornijih sorti maline, postavljanjem izdignutih leja i primenom hemijskih sredstava. Položaj znatno utiče na izmrzavanje maline. Malinjake treba podizati na položajevima sa dobrom vazdušnom drenažom. Malina izmrzava u širokim dolinama sa uskim izlazom, u uskim uvalama, i na položajevima koji su na udaru hladnih vetrova-severac, košava, pa takve položajeve treba izbegavati pri podizanju malinjaka. Severne ekspozicije su hladnije i vlažnije od južnih, istočnih i zapadnih pa su u našim prilikama najbolje za malinu. Kao višegodišnja kultura malina ostaje na istom mestu 10,15 i više godina. Stoga je veoma bitno da se za malinjak odabere pogodno mesto. Najbolje uspeva kada je u potpunosti izložena suncu i dobroj ventilaciji, obezbeđena dovoljnom količinom vlage i uz zaštitu od oštećenja koja mogu da izazovu vetar i mraz. Promenljive zimske i prolećne temperature prouzrokuju većinu oštećenja. Malina daje najbolje rezultate kad se gaji na blago nagnutim do 10% severnim ekspozicijama. Na takvim položajima ne zadržava se voda i hladan vazduh, dok je snežni pokrivač obično dugotrajan. Previše nagnuti položaji preko 10% i položaji izloženi jakim vetrovima nisu pogodni za malinu, jer nisu dovoljno vlažni, mehanizacija radova u malinjaku je otežana, a rodne grančice i izdanci često

se lome pri udaru jakih vetrova. Poželjno je da u zasadu bude dobra cirkulacija vazduha jer umanjuje mogućnost pojave brojnih gljivičnih oboljenja. Slab protok vazduha povećava vlažnost vazduha oko plodova i izdanaka, što pogoduje razvoju bolesti izdanaka i truljenju izazvanog gljivicama. Divlja malina i kupina koje rastu oko parcele predviđene za postavljanje zasada takode mogu predstavljati problem. One su dobro stanište za štetočine, a često predstavljaju izvor virusa i gljivičnih patogena. Ako ste u mogućnosti, eliminišite ih u krugu od 200 metara oko zasada. Malina je prepoznatljiva voćna vrsta ariljskog kraja ali se može uspešno gajiti i na teritoriji naših opština te je preporučujemo našim proizvođačima za gajenje.

Sanja Čokojević, dipl. inž. voćarstva i vinogradarstva

Ishrana krava posle teljenja

Adekvatna ishrana krava u laktaciji je vrlo važna, jer prva faza laktacije, koja traje do tri meseca posle porođaja, najkritičnija je faza u proizvodnom ciklusu. Naime, uspostavljanjem laktacije organizam visokomlečnih krava je opterećen do krajnjih fizioloških granica (40-60% ukupne proizvodnje mleka proizvede se u prvih 120 dana laktacije). Ovaj uspon laktacije poklapa se sa vremenom kada životinje treba ponovo da koncipiraju (ostanu steone), što sve zajedno znatno opterećuje organizam krava, posebno organe za varenje, promet materija, vime i genitalne organe. Za ovu fazu laktacije je isto tako karakteristično da krave fiziološki pojedju manju količinu hrane, tako da do druge nedelje posle teljenja ishrana krava može da se svodi na svega 10-11 kg suve materije obroka. Potom se ishrana krava menja, odnosno količina unete hrane se postepeno povećava i dostiže optimalne mogućnosti između drugog i trećeg meseca laktacije (18-21 kg suve materije obroka na dan). To praktično znači da u prvim nedeljama laktacije postoji negativni energetski bilans, jer su ukupne energetske potrebe daleko veće, nego što mogu da se obezbede iz alimentarnih izvora (uzimanjem hrane). Zbog toga je u ranoj fazi laktacije energetski bilans u negativnoj korelaciji sa promenom telesne mase životinje (krave gube na telesnoj masi).

Bilans energije u graviditetu i laktaciji

Poznata je činjenica da je za metabolizam visoko produktivnih krava najkritičniji prelaz iz perioda zasušenja u fazu rane laktacije. Jedno od obeležja visokog graviditeta je pozitivan bilans energije, a to u punoj meri važi i za završnu fazu laktacije. Životinje u ovom periodu unose veću količinu energije od one koja je stvarno potrebna njihovom organizmu, pa se zbog toga višak unete energije deponuje. Ova pojava se prepoznaje po povećanju telesne mase životinje. Kada pozitivan bilans energije potraje duže, kao što je to slučaj kod slabo plodnih krava, sa dugim servis periodom (vreme od teljenja do ponovne steonosti), pozitivan bilans energije ima gojaznost kao posledicu. U zavisnosti od svoje genetske predispozicije i načina ishrana krava, visokogavidne krave postižu manje ili veće promene u telesnoj kondiciji.

Poželjno je da krave odlažu dovoljne količine energije u telesnim depoima masti, ali ne i suvišak masnog tkiva kao preteranu rezervu energije koju će trošiti u toku rane laktacije. Suficit (višak) u energiji na kraju laktacije i u zasušenju je osnovni razlog za izraženiji pozitivan bilans energije što ima kao posledicu tovu kondiciju životinja. Pored toga, suvišno deponovana energija u telesnim depoima (naslage masti), zbog prekomerne i nekontrolisane lipomobilizacije (trošenja masti) nakon teljenja, predstavlja jedan od osnovnih razloga pojave sukliničkih i kliničkih poremećaja metabolizma. Procenjeno je da trećina energije koja se gubi izlučivanjem mleka u prvom mesecu laktacije potiče iz telesnih rezervi organizma. Pri tome, treba da se ima u vidu da se posle teljenja, kada počinje proizvodnja mleka, povećava promet energije za oko 100% u roku od samo nekoliko dana.

Sve u svemu, u periodu oko teljenja nastaju nagle promene u bilansu energije i sa početkom laktacije deficit u energiji naglo raste. Krave, naročito dobre mlekulje, u prvoj trećini laktacije zbog negativnog bilansa energije i pojačane lipomobilizacije gube u telesnoj kondiciji, a neretko mogu i da obole. Dok se ne uspostavi ravnoteža između količine unete energije i količine proizvedenog mleka (od 8 do 10 nedelje posle teljenja), nastala razlika se nadoknađuje iz telesnih rezervi organizma. Zapravo, zahvaljujući kompenzatornim mehanizmima, organizam nastoji da umanjí energetski disbalans procesom mobilizacije masti iz telesnih depoa (zaliha). Dakle, masti su

najznačajniji izvor energije koja je neophodno potrebna da bi se u potpunosti ispoljio genetski potencijal životinja. Međutim, to istovremeno predstavlja veliku mogućnost za narušavanje metaboličke ravnoteže i nastajanje masne infiltracije i degeneracije ćelija jetre. Izgleda da genetska predispozicija krava na visoku mlečnost može da ima kao posledicu lučenje mleka i u nepovoljnim energetskim uslovima, na račun intenziviranja metabolizma drugih organskih jedinjenja, sve dok ne nastane bolesno stanje.

Treba imati u vidu da stepen uhranjenosti u visokom graviditetu utiče na intenzitet lipomobilizacije i racionalno korišćenje masti za zadovoljenje energetskih potreba. U prilog tome govori i činjenica da krave previše ugojene u antepartalnom (predporođajnom) periodu, kada započne laktacija, gube značajno više u telesnoj kondiciji, nego krave u optimalnoj telesnoj kondiciji u istom periodu. Krave u optimalnoj telesnoj kondiciji brže se oporavljaju posle teljenja i u kraćem vremenskom periodu mogu da uspostave energetsku ravnotežu u odnosu na proizvodne potrebe organizma. Imajući to u vidu, praćenje telesne kondicije životinja bi moglo da bude pouzdan pokazatelj energetskog statusa, pogotovo u peripartalnom (posle teljenja) periodu.

Apetit i funkcija predželudaca

Očuvan apetit predstavlja veoma važan činilac od koga zavisi uzimanje dovoljne količine hrane koja treba da podmiri potrebe organizma. Posvemu sudeći izostanak apetita i odstupanja u funkciji predželudaca su u uskoj korelaciji. To se najbolje može uočiti kod krava u peripartalnom periodu. Već u poslednjim danima graviditeta životinje slabije uzimaju hranu, i to se nastavlja nakon teljenja još nekoliko nedelja. Približno u isto vreme se pojavljuje hipomotilitet (smanjena aktivnost) organa za varenje. Veoma je interesantno da se inapetencija (smanjeno uzimanje hrane, gubitak apetita) pojavljuje skoro u isto vreme kada započinje intenzivnija mobilizacija masti iz telesnih depoa, odnosno kada se koncentracija slobodnih masnih kiselina u krvi povećava iznad fizioloških vrednosti.

Smanjen apetit se češće pojavljuje kod ugojenih krava, što je razumljivo, jer je kod njih lipomobilizacija daleko jača u vreme oko teljenja, nego što je kod životinja sa optimalnom telesnom kondicijom. Još uvek nije jasno zašto se u skoro isto vreme pojavljuje i atonija (smanjena aktivnost) predželudca. Ima više tumačenja, ali je sasvim sigurno da u periodu neposredno oko teljenja hipomotilitet organa za varenje je posledica stresa za vreme partusa i simpatikotonije koja je u tom periodu prisutna u većem stepenu. Usled atonije mogu da nastanu poremećaji u razlaganju hrane, pa i acidoze buraga. Takve poremećaje prati manje ili više smanjeno lučenje insulina. Pošto insulin inhibitorno (umanjujuće) deluje na lipozu, ovaj proces može da se pojača u većoj meri nego što su stvarne energetske potrebe organizma. Usled visoke koncentracije masnih kiselina u krvi i njihovog inhibitornog delovanja na centar za glad, smanjen apetit može da potraje do nekoliko nedelja posle teljenja. Zbog toga životinje uzimaju manje hrane nego što su im stvarne energetske potrebe. To je jedan od osnovnih razloga što se kod krava upravo u ovom periodu najviše pojavljuju poremećaji metabolizma.

Da bi se izbegle drastične promene u metabolizmu u periodu oko teljenja i ranoj fazi laktacije, izvodi se priprema životinja potrebnim merama ishrane. Kao što je prethodno pomenuto, davanje „pripremnog“ obroka krava je nezaobilazna mera. Na taj način se populacija mikroorganizama u buragu priprema za varenje znatno većih količina hrane i drugačijeg sastava. Osim toga, uvođenjem hraniva visoke energetske vrednosti pred kraj graviditeta, nastaje značajno povećanje ukupne resorptivne površine kutane sluzokože buraga. To je veoma važno na početku laktacije, kada se povećava ukupan promet hranljivih materija u organizmu, pa i resorptivna aktivnost sluzokože predželudaca. Radi sprečavanja energetskog disbalansa kravama se u peripartalnom periodu daju sa hranom jedinjenja bogata energijom (propilen-glikol). U zapaćtima visokomlećnih krava se sve više koriste takvi programi ishrane i imaju za cilj da se u peripartalnom periodu (posle porođajnom) spreće odstupanja u energetskom metabolizmu, koje u inicijalnoj (početnoj) fazi karakteriše smanjen ili potpuni gubitak apetita i atonija predželudaca.

Ishrana krava u ranoj fazi laktacije

Najkritičniji period u ishrani krava visoke mlečnosti je vreme od teljenja do postizanja maksimalne dnevne mlečnosti. Pouzdano je dokazano da povećanje maksimalne dnevne mlečnosti za 1kg, povećava ukupnu mlečnost krave u toku laktacije za preko 200kg.

Adekvatna ishrana u početnoj fazi laktacije omogućava realizaciju genetskog potencijala krava za maksimalnu proizvodnju mleka. Zatim, svodi se na minimum broj slučajeva ketoze i dovodi do pozitivnog bilansa energije u toku 8-10 nedelja nakon teljenja. Ovo je period laktacije koji zahteva najveću pažnju u ishrani. U toku ove faze laktacije krava ispoljava pozitivnu reakciju na dodatke aditive.

Cilj ishrane krava u početnoj fazi laktacije je što brže povećanje konzumiranja hrane, kako bi se hranidbeni deficit (nedostatak) sveo na što manju meru. U tom cilju, promene u sastavu obroka ne smeju biti suviše brze da dovedu do poremećaja u varenju i odbijanje hrane. Čim se završi fiziološki stres izazvan sa teljenjem, konzumiranje zrna žitarica se može povećati za 0,5-0,7kg/dan. Pri korišćenju kompletnih obroka, učešće koncentrata se može postepeno povećati dok odnos koncentrat: kabasta hraniva ne dostigne 60:40. Pri većem učešću koncentrata u obroku veoma je teško obezbediti minimalan sadržaj kiselih deterdžentskih vlakana od 18-19%.

Povećanje koncentracije energije u obroku pomaže obezbeđenju potreba krava u energiji. U izvesnoj meri ovo se može ostvariti povećanim učešćem koncentrovanih hraniva. Međutim, obroci sa većim sadržajem skroba i manje sirovih vlakana, pokazuju veću sklonost za pojavu acidoze, digestivnih poremećaja i depresije sadržaja mlečne masti. Dodavanje masti obrocima krava može povećati koncentraciju energije u ovima, ali je pri tome neophodno obezbediti konzumiranje adekvatnih količina vlakana. Postoje ograničenja količina masti koje se mogu koristiti, ali krave sa lakoćom mogu konzumirati 0,5-0,7kg dopunskih masti. Pri korišćenju masti u ishrani krava muzara, sadržaj kalcijuma u obroku se mora povećati na više od 0,9% i magnezijuma na oko 0,3% u suvoj materiji obroka. U ovoj fazi laktacije dolazi do brzog porasta mlečnosti, tako da krava za 6-8 nedelja iza teljenja dostiže svoj maksimum. Na suprot ovome, konzumiranje hrane ne prati potrebe u hranljivim materijama za proizvodnju mleka, a naročito u energiji. Zbog toga, dolazi do mobilizacije telesnih tkiva za obezbeđenje potreba u energiji za sintezu mleka.

Prilagođavanje krave na obrok za proizvodnju mleka je od velikog praktičnog značaja u ovoj fazi laktacije. Povećanje količine zrna žitarica ili smeše koncentrata za 0,5kg na dan, povećaće konzumiranje hranljivih materija, svodeći tako na minimum probleme vezane za odbijanje hrane i pojavu acidoze. Međutim, suviše količine zrna žitarica (preko 60% od ukupne suve materije) mogu izazvati acidozu i opadanje sadržaja mlečne masti. Nivo vlakana u ukupnom obroku ne sme biti niži od 18% ADF, 28% NDF. Pri tome, sa kabastim hranivima treba obezbediti najmanje 21% NDF ili oko 75% ukupnih NDF u obroku krava. Od značaja je, takođe, i fizička forma vlakna. Normalan proces preživanja i varenja hrane može se održati ako je više od 20% kabastih hraniva dužine 2,5cm i više. Seckanje (8cm teoretska dužina sečke), mlevenje i/ili peletiranje reduciraju fizičku formu vlakana i njihovu efikasnost za stimulisanje preživanja. Konzumiranje 2,5kg sena u toku jednog dana, doprinosi normalnom preživanju i varenju hrane.

Ako se koriste seckana ili mlevena kabasta hraniva, dužina čestica hrane može biti najmanje 2,5-4cm. Puferi, kao što je NaHCO₃ (soda bikarbona), sama ili u kombinaciji sa MgO (magnezijum oksid), mogu biti korisni u ranoj fazi laktacije. Krave hranjene sa kabastim hranivima, koja su sitno seckana i sa velikim količinama lako rastvorljivih ugljenih hidrata, mogu efikasno koristiti 100-200g NaHCO₃/dan ili njenog ekvivalenta. Najveća korist je u održavanju optimalne kiselosti sadržaja rumena, čime se smanjuje broj slučajeva acidoze, poremećaja u varenju, a što dovodi do povećanog konzumiranja suve materije.

Proteini su kritična hranljiva materija u ranoj fazi laktacije. Obezbeđenje potreba ili višak u proteinima, stimulišu konzumiranje hrane i efikasniju upotrebu mobilisanih telesnih tkiva za proizvodnju mleka. Kada konzumirana energija odgovara potrebama, u tom slučaju obrok koji sadrži 16-17% sirovih proteina će verovatno obezbediti potrebe u proteinima većine krava. Međutim, u toku rane faze laktacije 18-20% sirovih proteina može biti potrebno za podmirenje potreba u proteinima, kada konzumiranje energije ne obezbeđuje sve potrebe krava. Tip proteina (razgradivi ili nerazgradivi) i njihova količina zavise od ingredijenata (sastojaka) obroka, metoda ishrane i genetskog potencijala krava za proizvodnju mleka. Preporuka za praksu je da se počev od 23kg mleka/dan kravi daje 1kg sojine sačme, ili ekvivalentnog proteinskog dodatka, na svakih 10kg mleka. Ako se koristi ureja, najbolje je da se ova daje sa kukuruznom silažom ili kao deo smeše žitarica.

U toku rane faze laktacije od koristi je upotreba bypass proteina. Potrebe krava u proteinima, koje proizvode do 5kg mleka/100kg telesne mase, obično mogu biti obezbeđene mikrobiološkom sintezom proteina u rumenu i sa normalnim količinama bypass proteina u obroku. Krave koje proizvode veće količine mleka, ispoljavaju znatne koristi pri konzumiranju dopunske količine bypass proteina i/ili protektiranih (zaštićenih) aminokiselina od razgradnje u rumenu. Do pojave niske mlečnosti i ketoze dolazi kada nisu obezbeđene potrebe krave u hranljivim materijama. Da bi se povećalo konzumiranje hranljivih materija treba preduzeti sledeće mere:

- Koristiti kabasta hraniva najboljeg kvaliteta,
- Osigurati da obrok sadrži adekvatne količine sirovih, razgradivih i nerazgradivih proteina,
- Posle teljenja treba postepeno povećavati konzumiranje zrna žitarica,

- Razmotriti potrebu za dodavanjem masti (0,1 do 0,6kg/krava/dan) obroku krava,
- Omogućiti stalni pristup krava hrani,
- Stresna stanja treba svesti na najmanju meru.

U ishrani krava visoke mlečnosti sve više se daje prednost korišćenju takozvanih kompletnih miksiranih obroka (TMR). Ustanovljeno je da davanje miksirane hrane pogoduje delovanju flore i faune u predželucima, ne nastaju drastične promene u elektrohemijskoj reakciji sadržaja predželudaca, i što je veoma važno doprinosi povećanju obima potrošnje hrane. Takođe je uočljivo da se smanjuju ostaci nekonzumirane hrane, a mnogo bolje se koriste i manje ukusna hraniva. Dosadašnji rezultati ukazuju na povoljan učinak ovog sistema hranjenja krava na proizvodnju mleka. Pored povećane proizvodnje mleka (6 do 8 posto), povećava se sadržaj masti u mleku, poboljšava se zdravstveno stanje životinja i ostvaruje se bolji reproduktivni rezultati.

Avansiranje

U fazi razdojavanja, posle normalizacije ishrane, a to je najčešće 10 dana po teljenju, daju se povećane količine hrane, nešto iznad stvarnih potreba. Ovakvo povećanje obroka se naziva i avansiranje. U ovom periodu razdojavanja-avansiranja, svakih sedam dana se, nakon kontrole muže, određuje potrebna količina hrane, u zavisnosti od proizvodnje, ali se obrok povećava za onoliko koliko je potrebno za proizvodnju 3-4 l mleka, a kod visokomlečnih krava i do 5. Ako krave povoljno reaguju na pojačanu ishranu, tj. povećanom proizvodnjom reaguju na avansiranje, koristi se dopunsko avansiranje sve dok krave ne prestanu da reaguju na avansiranje ili je avansiranje proizvodnje više neekonomično. Obrok se tada stabilizuje prema postignutoj proizvodnji. Obično se ovakvom ishranom uz pravilno avansiranje dostigne maksimalna proizvodnja već sa 30 do 35 dana laktacije. Individualna odstupanja postoje.

Kada se postigne maksimalna dnevna proizvodnja mlaka, krave se hrane prema stvarnim potrebama, a tim što se redovno prati proizvodnja i tako obezbeđuje potrebna količina hrane. Sa opadanjem krivulje proizvodnje smanjuju se potrebe, te time i količina hrane. Kao što nedovoljna ishrana negativno utiče na proizvodnju, jer ne obezbeđuje dovoljno hranljivih materija, tako i preobilna ishrana utiče negativno. U prvo vreme ona je neekonomična, jer se daje više hrane nego što je životinji potrebno, te se smanjuje iskorišćavanje hranljivih materija. Zatim dolazi i do negativnih posledica utovljenosti krava, zbog čega može proizvodnja i da se smanji.

Nedeljko Pipović, dipl.ing. stočarstva

Značaj jesenje-zimskog oranja i zatvaranja brazde

Posle jesenje setve slobodno zemljište treba porati duboko i nađubriti stajnjakom i mineralnim hranivima. Po pravilu, u jesen se ore za sve useve koji će se sejati u proleće, osim na nagibima gde ima opasnosti od erozije tokom zime. Prednosti zimskog oranja ogledaju se u stvaranju bolje strukture zemljišta usled dejstva mrazeva. U zemljištu se akumulira veća količina zemljišne vlage, a ona je jedan od glavnih uslova što na zasejanim parcelama, gde je obavljeno jesenje-zimsko oranje, imamo bolju mineralizaciju žetvenih ostataka, što utiče na bolje biološke osobine zemljišta. Prilikom oranja smanjujemo zakorovljenost, jer na površinu izbacujemo korenove korovskih biljaka koji će usled niske temperature izmrznuti. Kada na vreme obavimo ovu agrotehničku meru stvaramo uslove da u proleće predsetvenu pripremu zemljišta obavimo lakše, ranije i kvalitetnije, a setvu sprovedemo u optimalnom roku. Sve ovo, kao krajnji cilj, ima povećanje prinosa prolećnih kultura i do 30 odsto.

Oranjem zemljište obezbeđujemo vazduhom, što omogućava bolje delovanje mikroorganizama zemljišta i bolju razgradnja zaoranih organskih ostataka preduseva. Naročito to treba imati na umu ako se ne primenjuju u dovoljnoj meri mineralna i organska đubriva. Efekti unošenja mineralnog đubriva su daleko veći ako se ono unese u jesen pod brazdu, tj. u zonu korenovog sistema, da bi u početnom porastu i razvoju mladih biljaka jarih useva bilo odmah pristupačno korenovom sistemu. Đubrivo primenjeno predsetveno po površini oranja, često zbog izostanka padavina i zasušivanja gornjeg sloja zemljišta, ostaje nepristupačno korenovom sistemu, koji se spušta u niže slojeve zemljišta. Naročito se to odnosi na fosforna i kalijumova hraniva iz mineralnih đubriva. Ovo važi i za azotna đubriva. Svakako, na zemljištima gde ne postoji opasnost od zabarivanja tokom zimskih ili

prolećnih meseci, mogu se dobrim delom ili u potpunosti zaorati u jesen i azotna mineralna đubriva. Na neuzoranim površinama dolazi do slivanja na druge površine ili prekomernog nakupljanja po mikrodepresijama, tako da celokupna količina padavina koja padne na određenu površinu tokom jeseni i zime, ne biva uvek tu i akumulirana. Pravovremenim i kvalitetnim oranjem to se sprečava, jer je za narednu proizvodnu godinu od velike važnosti akumulacija zaliha jesenjih i zimskih padavina. Mnogi uzročnici biljnih bolesti, kao i insekti, prezimljuju u biljnim ostacima preduseva. Zaoravanjem biljnih ostataka u jesen prekida se životni ciklus navedenih organizama i uzrokuje, delimično ili u potpunosti, njihovo uginuće. Svakako da ni ovakav vid uništavanja bolesti i štetocina nije sam po sebi dovoljan, već je on deo integralne zaštite bilja. Oranice i bašte koje su u toku jeseni duboko uzorane ne treba orati u proleće, jer se oranjem gubi mnogo zemljišne vlage, pošto se na površinu iznose donji vlažni slojevi, a vlaga lako isparava.

Zbog više temperature u toku proleća, ali i čestih vetrova, dolazi do sušenja zemljišta. Zato je potrebno na oranicama zatvoriti zimske brazde. Važno je proceniti pravo vreme za ovu operaciju. Zatvaranje se obično radi kada vrhovi brazde postanu svetlije boje, a u zemljištu još uvek ima vlage. Ova agrotehnička mera može biti od velike važnosti zbog klimatskih promena i sve učestalijih sušnih godina. Cilj ove agrotehničke mere je prekidanje uspostavljenog kapilariteta prema samoj površini kako bi smanjili gubitak akumulirane vlage evaporacijom. Zatvaranje brazde je najplići način obrade zemljišta, jer zadire u zemljište od 3 do 5 centimetara. Zemljište se zatvaranjem seče, tanka pokorica na površini lomi i sitni, a površina poravnava. Tako se korovi podstiču na klijanje i nicanje i u kasnijoj obradi se mehanički uništavaju, što smanjuje njihovu ukupnu brojnost koja je naročito uzražena u prolećnoj vegetaciji. Najbolji smer vlačnja je dijagonalno na brazdu, ali ako je površina ravna, može se brazde možemo zatvarati u svim smerovima. Zatvaranje je najbolje obaviti lakim drljačama ili setvospremačima.

Srdan Cvetković, dipl. ing. ratarstva

Plodored u ratarskoj proizvodnji

U agroekološkom smislu, plodored bi trebao da napravi ravnotežu prirodnih biljnih zajednica.

Uspešnu organizaciju biljne proizvodnje podrazumeva i obavezno planiranje plodoreda. U uslovima intenzivne proizvodnje skoro da nema klasične monokulture, već se primenjuje kratkotrajna monokultura.

Plodored u biljnoj proizvodnji predstavlja smenjivanje useva u vremenu i prostoru. Pravilnim plodoredom se čuva plodnost zemljišta, smanjuje zakorovljenost, pojava bolesti i štetočina. Monokultura predstavlja sistem proizvodnje nekog useva na jednoj parceli duži niz godina.

Na našem području u monokulturi se najčešće proizvode kukuruz i pšenica i može da traje do pet godina. Proizvodnju u monokulturi prati jača zakorovljenost, pojava biljnih bolesti i štetočina, što prouzrokuje smanjenje prinosa. Brojnim istraživanjima je utvrđena tendencija neprekidnog smanjivanja prinosa svih useva kada se oni gaje u monokulturi, naročito ako izostane odgovarajuća priprema zemljišta, đubrenje i zaštita.

Posebno negativno dejstvo gajenjem u monokulturi iskazuju: šećerna repa, suncokret, lan, pa se ove kulture u monokulturi vrlo retko gaje, već se preporučuje da one dođu na istu parcelu tek nakon nekoliko godina.

Pravilan plodored ima višestruke pozitivne efekte na različite aspekte poljoprivredne proizvodnje. Plodored je jedan od sistema biljne proizvodnje koji predstavlja pravilnu prostornu (poljosmena) i vremensku (plodosmena) izmenu useva. U agroekološkom smislu, plodored bi trebao da napravi ravnotežu prirodnih biljnih zajednica. Pravilan plodored ima višestruke pozitivne efekte na različite aspekte poljoprivredne proizvodnje. Zastupljenošću leguminoza (mahunarki) u plodoredu povećavaju se rezerve azota u zemljištu. Setvom useva za zeleno đubrenje povećavaju se rezerve hraniva u zemljištu i poboljšava njegova struktura. Strne žitarice redukuju širenje korova i smanjuju eroziju, dok višegodišnje leguminoze, trave i detelinsko-travne smese čuvaju zemljište od gubitka organskih materija. S ekonomskog aspekta, plodored omogućava bolju raspodelu radnog vremena tokom godine, a smatra se da je prinos useva gajenih u plodoredu prosečno 5-15% veći nego pri gajenju u monokulturi.

Prinos useva veći i do 15%

Pri izboru poljoprivrednih kultura koje će biti zastupljene u plodoredu, osim želja i mogućnosti poljoprivrednog gazdinstva, treba prvenstveno uzeti u obzir agroekološke uslove proizvodnje (zemljište, klima), a zatim ekonomičnost proizvodnje i zahteve tržišta.

Jedan od glavnih razloga za uvođenje vremenske plodosmene je tolerantnost useva na ponovljenu setvu na istoj površini. Neki usevi dobro podnose monokulturu, odnosno ponovljenu setvu, kao što su: kukuruz, soja, konoplja, duvan. Suprotno njima, izuzetno osetljivi, labilni usevi su uljana repica, suncokret, šćerna repa, zob, lan, lucerka, pa njih treba gajiti u višegodišnjem razmaku.

Prilikom planiranja plodoreda treba poznavati i međusobnu podnošljivost (kompatibilnost) useva. Svaki predusev ostavlja u zemljištu ostatke podzemnih organa, izlučevine i međuproizvode razgradnje koji mogu da imaju pozitivan, neutralan ili negativan uticaj na sledeću kulturu u plodoredu. Tako je uljana repica dobar predusev za ozimi ječam, ali ne i za šćernu repu i suncokret. Zob može da bude predusev pšenici, ali se ne preporučuje kao predusev ječmu. Trave i detelinsko-travne smese poželjan su predusev okopavinama. Međutim, u slučaju preoravanja travnjaka i površine pod detelinom moguće je očekivati jači napad žičara.

Setva nematocidnih useva

Na zemljištu ili u njemu nakon žetve ili berbe preduseva ostaje i seme korova, uzročnici biljnih bolesti i štetočine koji u povoljnim uslovima mogu da prežive i duži vremenski period. Sledeća kultura u plodoredu ne bi trebalo da ima zajedničke bolesti i parazite s predusevom. Zbog toga soja, uljana repica i suncokret ne bi smeli da uslede jedno za drugim u plodoredu, već bi minimalni vremenski razmak između njih trebalo da bude jedna, a po mogućnosti i dve godine. Kao najveći problem istaknuta je prisutnost štetnih nematoda u zemljištu koje se vrlo teško suzbijaju. Jedan od mogućih načina suzbijanja nematoda je setva nematocidnih useva kao što je rauola koja može da se seje kao glavni usev ili kao usev za zeleno đubrenje.

Usevi plicjeg i dubljeg korenovog sistema

U plodoredu bi trebalo naizmenično sejati useve plicjeg (npr. strne žitarice) i dubljeg korenovog sistema (suncokret, uljana repica) da bi bile iskorišćene zalihe hraniva u dubljim slojevima zemljišta. Nakon mahunarki, koje u zemljištu ostavljaju značajne količine azota, treba gajiti useve s visokim potrebama azota (kukuruz, pšenica). Nakon primene stajnjaka treba sejati kulture koje dobro reaguju na organsko đubrenje i ostvaruju veći prihod (šćerna repa).

Redosled kultura u plodoredu

Prva kultura u plodoredu treba da bude ona koja zahteva intenzivnu obradu i obilno đubrenje kao što su šćerna repa ili kukuruz. Posle njih bi trebale da uslede strne žitarice, a zatim ponovo okopavine. Najmanji plodored, u našim agroekološkim uslovima, trebao bi da bude tropolje - okopavina, strna žitarica i leguminoza, na primer: kukuruz - pšenica - soja.

Dobar primer četvorogodišnjeg plodoreda za poljoprivredna gazdinstva, koja se bave isključivo ratarskom proizvodnjom je: kukuruz - suncokret (uljana repica) - pšenica - soja, dok je za gazdinstva koja imaju i stočarsku

proizvodnju plodored nešto drugačiji na primer: kukuruz - ječam - soja - pšenica. U petogodišnjem periodu mogu se smenjivati: šećerna repa - kukuruz - pšenica - uljana repica - ječam.

Recept za savršen plodored?

Za izradu plana plodoreda najpre treba napraviti plan parcela, a zatim i plan kultura koje želimo (i možemo) da gajimo vodeći pri tom računa o potrebama gazdinstva, raspoloživoj mehanizaciji, rasporedu radnog vremena tokom godine, osobinama zemljišta i parcela, zahtevima tržišta kao i potrebnim ulaganjima u proizvodnju.

Recept za savršen plodored ne postoji. Postoje pravila kojih se treba pridržavati kad god je moguće uz uvažavanje agroekoloških uslova na koje ne možemo da utičemo (toplota, svetlost, padavine). Gajenje kultura isključivo prema zahtevima tržišta dugoročno nije održivo. Gajenjem više kultura poljoprivredno gazdinstvo je stabilnije jer u jednoj godini različite poljoprivredne kulture po pravilu imaju i različite ekonomske efekte.

Valentina Aleksić, dipl.ing. melioracija zemljišta i voda

Imovina zadruge

Imovinu zadruge čine pravo svojine na pokretnim i nepokretnim stvarima, novčanim sredstvima i hartijama od vrednosti (zadružna svojina) i druga imovinska prava.

Zadružna svojina obrazuje se iz udela zadrugara koji su preneseni u svojinu zadruge ili članarine zadrugara, sredstava ostvarenih radom i poslovanjem zadruge i sredstava koja je zadruga stekla na drugi način.

U obavljanju delatnosti, zadruga koristi zadružnu svojinu, a na osnovu drugih imovinskih prava može koristiti i sredstva u svojini zadrugara, kao i sredstva drugih domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica.

Zadruga raspolaze svojom imovinom na način određen zakonom, osnivačkim aktom, odnosno zadružnim pravilima.

Zadruga koja koristi imovinu koja je evidentirana kao društvena svojina, odnosno kao društveni kapital, ne može bez prethodne saglasnosti agencije nadležne za poslove privatizacije da donosi odluke o raspolaganju tom imovinom, a naročito odluke o: prodaji, poklonu, razmeni, korišćenju, poravnanju sa poveriocima, davanju zaloge, davanju hipoteke i davanju garancije, davanju u dugoročni zakup i ulaganju u druga pravna lica.

Udeli su sredstva koja zadrugari obezbeđuju za osnivanje i poslovanje zadruge.

Svaki zadrugar upisuje jednak udeo.

Zadrugar upisuje udeo u novčanim sredstvima.

Zadrugar može, u celini ili delimično, da upiše udeo i u nenovčanim sredstvima, koja se izražavaju u novčanom iznosu, ako je tako određeno osnivačkim aktom, odnosno zadružnim pravilima.

Vrednost nenovčanog udela sporazumno procenjuju osnivači, a posle osnivanja zadruge - organ određen zadružnim pravilima.

Dragan Kolčić, dipl.ing.agroekonomije

Poštovani Poljoprivredni Proizvođači ,

Posetite internet stranicu www.agroponuda.com a u koliko Vi želite da ponudite svoj proizvod na prodaju obratite se nama . **Poljoprivredna Stručna i Savetodavna Služba „POLJOSERVIS“ d.o.o. Knjaževac sa sedištem u ulici Knjaza Miloša br. 75 , 19350 Knjaževac ili tel.019/730-888**

KONTAKTIRAJTE
SVOG SAVETODAVCA
I OBJAVITE PONUDU
VAŠIH PROIZVODA!

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

www.stips.minpolj.rs

Cene voća - zelene pijače u Srbiji za period 14. – 20.11.2016. godine

Jedinka mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										KOTLOVSKA						DOMBARIJNE CENE							
	Beograd Kalemic	Beograd Skadarlija	Čolak	Kragujevac	Knjazev	Leznica	MB	Prot	Peševac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIA	CENTRALNA SRBIJA	SRBIA	VOJVODINA	
Banana (Banana)	160	120	130	140	140	140	140	130	130	130	130	150	150	120	120	180	120	120	120	120	120	120	120	120
Grejfrut (Grapefruit)	160	160	160	160	120	120	150	150	150	150	150	150	180	160	160	160	160	160	160	150	150	150	150	150
Granatoljuba ostale (Grapes- black others)	250	250	180	180	130	130	120	150	130	130	130	150	120	120	120	120	120	120	120	250	250	250	250	250
Granatoljuba ostale (Grapes- black others)	150	150	150	150	130	130	120	150	130	130	130	150	170	120	120	120	120	120	120	150	150	150	150	150
Jabuka-Aldared (Apples- Island)	60	60	60	60	50	50	60	60	35	40	50	50	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Jabuka-zlatni deljes (Apples- Golden Delicious)	70	60	60	60	50	50	60	100	50	40	60	60	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Jabuka-Greni Emil (Apples- Granny Smith)	80	60	60	60	50	50	60	60	40	40	40	60	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Jabuka ostala (Apples-other)	60	60	70	60	50	50	50	50	45	35	35	60	80	80	80	80	80	80	80	90	90	90	90	90
Kivi (Kiwi)	200	140	250	230	200	130	120	120	130	130	130	130	160	150	150	130	130	130	130	130	130	130	130	130
Liman (Lemon)	100	100	100	100	120	120	120	160	130	80	100	100	120	120	120	120	120	120	120	100	100	100	100	100
Malina (Raspberry)	180	140	200	140	180	130	150	180	230	150	200	200	180	160	160	220	220	220	220	100	100	100	100	100
Mandarina (Tangerine)	160	120	100	130	60	60	120	130	190	120	120	120	130	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120
Nar (Pomegranate)	220	160	160	160	200	200	150	200	150	150	150	220	220	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160
Oran (Mango)	600	600	700	600	700	600	600	600	630	600	700	700	700	1000	700	700	660	660	660	600	600	600	600	700
Pomaranča (Orange)	150	120	100	120	150	120	120	120	120	120	180	180	180	150	110	110	100	100	100	120	120	120	120	120

**Cene voća i povrća - kvantitativne pijace u Srbiji
za period 14.- 20.11.2016. godine**

Jedinica mere/din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	Novi Sad	Subotica	
Banana (Banana)	105	110		105	
Grejpfrut (Grapefruit)	110	110			
Grožđe-belo ostalo (Grapes-white others)	165			100	
Grožđe-crno ostalo (Grapes-black others)	65			100	
Jabuka-Aldared (Apples-Aldared)	35				
Jabuka-Delicious zlatni (Apples-Golden Delicious)	40				
Jabuka-Green Smit (Apples-Green Smit)	40				
Jabuka ostala (Apples-other)	50	40			
Kivi (Kiwi)	110	110		100	
Kruška (Pear)	80	80		100	
Limon (Lemon)	100	100		100	
Mandarina (Tangerine)	80	80		80	
Naš (Pomegranate)	140				
Orah (Walnut)	700				
Pomeranč (Orange)	90	90		90	
Jedinica mere/din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	Novi Sad	Subotica	
Brokoli (Broccoli)	120				
Karfiol (Cauliflower)	70	80		80	80
Krompir-krompir (Flaky cucumber)	70				
Krompir-kalinski (Cucumber for salad)	75	80		60	
Krompir (Potato)	25	30		25	20
Kupus (Cabbage)	15	20		20	20
Luk beli (Garlic)	500			450	350
Luk crni (Onion)	20	25		25	20
Paprika bobara (Pepper bobara)	120				
Paprika ostala (Pepper other)	140	70		120	
Paprika (Tomato)	85	80		75	
Paprika-beli (Heaven white)	150	280		200	
Patlidžan (Eggplant)	140				
Praziluk (Leek)	60	60			
Špinat (Spinach)	100			120	
Šunka (Asparagus)	80	100		100	
Šalata salata-krompir (Ettusa-picea)	30				
Šargarepa (Carrot)	30	60		30	

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 14. – 20.11.2016. godine

Jedinka mjerne jedinice/kg	CENTRALNA SRBIJA												KOSOVSKA					PROVINCIJE CENTRALNA SRBIJA				
	Beograd Kalemk	Beograd Skadaruga	Čolak	Kragujevac	Kraljevo	Lomica	Mač	Prizak	Podgoricak	Šmederevo	Vranje	Zajcar	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S. Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Boranija (Green beans)	300	300												250						300	300	
Brokoli (Broccoli)	200	150	150		250	200	150							200	130			80		180		
Karfiol (Cauliflower)	100	100	70	80	100	120	80	90	100	80	80			100	80	90	80	80		100	100	80
Kvintase-komšion (Baby cucumber)		150	120		100	80			60		60				80					60	60	
Kvintase-saladni (Cucumber for salad)	120	120	120	100	120	100	80	80	80	80	80			120	100					120	120	
Krompir (Potato)	70	80	30	40	50	40	40	40	35	40	40	40	40	80	80	40	30	30		40	40	80
Kupus (Cabbage)	40	30	20	15	40	20	15	20	20	20	20	20	20	40	30	20	30	30		20	20	30
Luk bel (Garlic)	800	800	500	450	500	500	400	400	600	500	500	500		800	700			400		500		
Luk-crni (Onion)	80	50	80	30	50	40	50	40	80	40	40	40		50	60	60	40	40		60		80
Paprika-babura (Pepper-babura)	180	180			100			120	100					180	130			100		150		180
Paprika-ocvala (Pepper-ohval)	180	180	80	100	100			80	80	80	80			180						180	180	
Paredjap (Tomato)	100	120	120	90	100	100	80	120	80	80	80	80		120	100	130						
Pasulj-beli (Beans white)	400	300	300		300	200	250	260		300	250											
Patlizan (Eggplant)	200	250					160		60					120	100							
Prasak (leek)	100	100	80	100	100	100	80	100	100	100	100			100			70			100	100	
Spanać (Spinach)	150	120		100	200	200	140	200	180	120				200	120			140		120		
TKvice (Zucchini)	150	150	140	80	200	180	120	120						150	150			100		150		100
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	80	80	40	40	30	30	40	40	40	40	40	40		80	80			80		40	40	80
Šargarepa (Carrot)	80	80	70	80	80	80	80	80	80	80	80	80		80	80	80	40			80	80	80

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 14.-20.11.2016. godine

Jedinična mere dln/kg	Težina/ Rasa uzrast	Centralna Srbija												Vojvodina								Dominantna cena - Srbija
		Beograd	Čačak	Kragujevac	Krajevo	Loznica	Nis	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin			
Blkovi	>50kg SM				220																	
Dvanske	sve težine sve rase	150	140																			
Jagnjad	sve težine sve rase	280	290	250	290	320	300	280	275						250	300	270			280		
Jarad	sve težine sve rase	170		170	230	180			200											170		
Junad	350-450kg sve rase						250															
Junad	>60kg sve rase						210									220	250			220		
Koze	sve težine sve rase			120		150	120		140											120		
Knasve za Manje	sve težine HF																140					
Knasve za Manje	sve težine SM				130		150	160	140								150			150		
Knjače za Manje	>120kg sve rase	130	130		90	115			140	150							115					
Ovca	sve težine sve rase	130	130	120	130	150	150	110	130	160	150					120	110	100				
Prasad	16-25kg sve rase	200		200	210	170	180	240	180	200	200	230				180	300	165		300		
Prasad	<=15kg sve rase	200	200		180		240	200	220	230						200	300			300		
Telad	80-160kg SM				350		360	350	370							400				350		
Tošlend	80-120kg sve rase	155	180	150	140	160	160	150	160	180	120					160	150	150		160		
Tošlend	>120kg sve rase	150	170		120		140		140	140						140				140		
Šijačad	sve težine sve rase				160			200	220													

Cene žitarica i stočne hrane u Srbiji za period 14.-20.11.2016. godine

Proizvod	Jed.Mere	Mesto prodaje	Centralna Srbija										Vojvodina							
			Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Novi Sad	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	šlak 50kg	Godištvo									25	19			17	16				
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	šlak	Godištvo								20						14				
Lucerna (sevo u balama)	bala 12-15kg	Godištvo	18							21	20	15	16		18					
Pšenica	šlak 50kg	Godištvo								22	22	20			18	15.0				
Sojino zrno	šlak 50kg	Godištvo								40					38.2					
Sočni jačam	šlak 50kg	Godištvo								22					17.5					
Sočni jačam	šlak	Godištvo										20			17.1					
Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	šlak 50kg	Maloprodaja								21	24									
Lucerina brašno (min 15% proteina)	šlak 25kg	Maloprodaja	50												13.5					
Sojina sačina (44% proteina)	šlak 33kg	Maloprodaja	70	78	64	60	65	69	65						48.0					
Sočna brašina	šlak 33kg	Maloprodaja								23	27									
Suncokretovo sačina (33% proteina)	šlak 33kg	Maloprodaja	42	45	35	27	35	39	45						26.0					
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	šlak 50kg	Pijaca	18	23		23		25	22						17	16.0				
Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	šlak 50kg	Pijaca								20		25			14.5					
Lucerna (sevo u balama)	bala 12-15kg	Pijaca								20	20	15	16		18					
Pšenica	šlak 50kg	Pijaca	20	24		22	22	22	20						18	15.0				
Sojino zrno	šlak 50kg	Pijaca								40					38.2					
Sočni jačam	šlak 50kg	Pijaca	20	25		23	22							20	17.5					
Sočna brašina	šlak 33kg	Pijaca	16				20		20											
Pšenica	šlak 50kg	Silos						15							18					

